EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 4. 4. 2019
COM(2019) 149 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov 2019: Európa, ktorá chráni svojich občanov a zlepšuje kvalitu ich života

{SWD(2019) 111 final} - {SWD(2019) 112 final} - {SWD(2019) 113 final} -
{SWD(2019) 114 final} - {SWD(2019) 115 final} - {SWD(2019) 116 final} -
{SWD(2019) 117 final} - {SWD(2019) 118 final} - {SWD(2019) 119 final} -
{SWD(2019) 120 final} - {SWD(2019) 121 final} - {SWD(2019) 122 final} -
{SWD(2019) 123 final} - {SWD(2019) 124 final} - {SWD(2019) 125 final} -
{SWD(2019) 126 final} - {SWD(2019) 127 final} - {SWD(2019) 128 final} -
{SWD(2019) 129 final} - {SWD(2019) 130 final} - {SWD(2019) 131 final} -
{SWD(2019) 132 final} - {SWD(2019) 133 final} - {SWD(2019) 134 final} -
{SWD(2019) 135 final} - {SWD(2019) 136 final} - {SWD(2019) 137 final} -
{SWD(2019) 138 final} - {SWD(2019) 139 final}

1. Nedostatky vo vykonávaní environmentálnych právnych predpisov stoja Európanov približne 55 miliárd EUR ročne

Vykonávanie environmentálnej politiky a environmentálnych právnych predpisov EÚ je pre zdravé životné prostredie nevyhnutné. Odstránenie rozdielu medzi tým, o čom sa rozhodlo a čo sa v skutočnosti vykonáva, je rozhodujúce pre zabezpečenie dobrých výsledkov v oblasti životného prostredia pre občanov, ako aj pre zachovanie rovnakých podmienok pre hospodárske subjekty a vytváranie príležitostí pre sociálne a technologické inovácie a hospodársky rozvoj. V novej štúdii sa odhaduje, že celkové náklady pre spoločnosť v dôsledku aktuálnych nedostatkov vo vykonávaní environmentálnych právnych predpisov predstavujú približne 55 miliárd EUR ročne[1].

Cieľom preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov je zlepšiť vykonávanie v oblasti environmentálnej politiky a environmentálnych právnych predpisov EÚ na základe identifikovania príčin nedostatkov vo vykonávaní a riešenia systémových prekážok integrácie environmentálnych aspektov do všetkých oblastí politiky. V rámci preskúmania sa mapujú hlavné výzvy pre každý členský štát, ako aj existujúce osvedčené postupy a excelentné výsledky.

Prvý balík opatrení preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov bol prijatý vo februári 2017[2]. Po jeho prijatí viaceré členské štáty usporiadali v súvislosti s preskúmaním vykonávania environmentálnych právnych predpisov vnútroštátne dialógy zamerané na prioritné témy identifikované v ich správach. V mnohých prípadoch boli zapojené regionálne a miestne orgány a kľúčové zainteresované strany. Okrem toho sa uskutočnili viaceré odvetvové dialógy. Krátko po prijatí prvého balíka bol zavedený nástroj TAIEX-EIR Peer to Peer s cieľom uľahčiť partnerské učenie medzi členskými štátmi, regiónmi a obcami týkajúce sa zlepšovania ich postupov vykonávania právnych predpisov[3].

Tento balík zahŕňa toto oznámenie, prílohu, v ktorej sú uvedené kľúčové prioritné opatrenia, podkladový politický dokument a 28 správ o krajine, v ktorých sa uvádza aktuálny stav vykonávania hlavných oblastí a cieľov súboru pravidiel EÚ v oblasti životného prostredia, ako aj hlavné výzvy a príležitosti pre každý členský štát.

Postupy v prípade nesplnenia povinnosti sú stále dôležitým nástrojom na zabezpečenie riadneho plnenia právnych záväzkov[4], a preto preskúmaním vykonávania environmentálnych právnych predpisov nie sú dotknuté opatrenia Komisie na presadzovanie práva na základe zmlúv pod kontrolou Súdneho dvora Európskej únie[5]. Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov umožňuje zlepšiť súlad s environmentálnymi právnymi predpismi EÚ riešením základných príčin nedostatočného vykonávania a podporovaním účinnejšieho uplatňovania za predpokladu, že členské štáty pristúpia k urýchlenej a rozhodnej realizácii aspoň prioritných opatrení.

Balík opatrení ilustruje stav vykonávania environmentálnych právnych predpisov od januára 2019 a jeho cieľom je posilniť spoluprácu medzi subjektmi verejného sektora a zainteresovanými stranami s cieľom nájsť prispôsobené riešenia na účinnejšie riešenie nedostatkov vo vykonávaní. Správy o krajinách z roku 2019 sa vzťahujú aj na niektoré nové témy v porovnaní s rokom 2017, najmä v reakcii na spätnú väzbu od členských štátov, Európskeho parlamentu, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, Výboru regiónov a rôznych zainteresovaných strán v prvom cykle: zmena klímy, invázne nepôvodné druhy, priemyselné emisie a chemikálie, ako aj nové informácie. Štruktúra však zostáva podobná ako v prípade správ o preskúmaní vykonávania environmentálnych právnych predpisov z roku 2017.

---

1 COWI a Eunomia, „Costs of not implementing EU environmental law“, 2019.
2 COM(2017) 63.
3 TAIEX-EIR Peer to Peer.
4 COM(2016) 316.
5 Zistenia týkajúce sa konkrétnych členských štátov v tomto oznámení a v prílohe k nemu sú založené na informáciách, ktoré má Komisia k dispozícii pred dátumom jeho prijatia, a nemajú vplyv na žiadne právne kroky, ktoré by Komisia mohla prijať po tomto dátume.

2. Stav vykonávania: hlavné priority

2.1. Prechod EÚ na obehové, ekologické a konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje

Prechod z lineárneho na obehové hospodárstvo je príležitosťou na transformáciu nášho hospodárstva a zlepšenie jeho udržateľnosti, zmenou na model, kde sa výrobky, materiály a zdroje udržiavajú a používajú čo najdlhšie. Spoľahlivá prevencia vzniku odpadu a dobré nakladanie s odpadom sú základným stavebným kameňom obehového hospodárstva, pretože pomáhajú predchádzať tomu, aby mal odpad negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie a vedú k jeho efektívnemu využívaniu.

Od roku 2017 Komisia pokračuje vo vykonávaní svojho akčného plánu pre obehové hospodárstvo[6], ktorý zahŕňal zverejnenie stratégie EÚ pre plasty v obehovom hospodárstve v rámci balíka predpisov o obehovom hospodárstve z roku 2018[7] a prijatie zmien právnych predpisov týkajúcich sa odpadu spoluzákonodarcami[8]. Komisia takisto prijala rámec monitorovania obehového hospodárstva[9], nový nástroj, ktorý tvorcom politík umožní identifikovať osvedčené postupy a uprednostniť oblasti, v ktorých sú potrebné ďalšie opatrenia. V októbri 2018 bolo zverejnené nové oznámenie o udržateľnom biohospodárstve pre Európu[10] s cieľom posilniť spojenia medzi hospodárstvom, spoločnosťou a životným prostredím. Návrh z roku 2018 na zníženie vplyvu určitých plastov na životné prostredie[11] je ďalším príkladom spoločného úsilia EÚ zameraného na účinnejšie riešenie environmentálnych problémov spojených s navrhovaním, výrobou a likvidáciou plastov; jeho vykonávanie sa bude posudzovať v týchto cykloch preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov.

Komisia okrem toho nedávno navrhla rôzne požiadavky, ktoré prispejú k predĺženiu životnosti výrobkov[12]. Orgány na ochranu spotrebiteľov sa čoraz častejšie zameriavajú na problém predčasného zastarávania výrobkov. Komisia bude pokračovať v monitorovaní tohto vývoja v rámci spolupráce v oblasti ochrany spotrebiteľa[13].

Pokiaľ ide o pokrok, dosiahlo sa určité zlepšenie v plnení požiadaviek EÚ na nakladanie s odpadom. Na úrovni EÚ sa miery recyklácie zvýšili zo 43,7 % v roku 2014 na 46,4 % v roku 2017 a objem skládkovaného komunálneho odpadu sa v období rokov 2013 až 2017 znížil o 20,6 %[14]. V jednotlivých členských štátoch sa však situácia značne líši. Povinnosti týkajúce sa spracovania odpadu stále nie sú úplne splnené, pričom existujú veľké rozdiely vo výsledkoch v rámci EÚ.

Pre krajiny, ktorým hrozí riziko, že nesplnia cieľ na rok 2020 týkajúci sa prípravy komunálneho odpadu na opätovné použitie/recykláciu, Komisia predložila správy včasného varovania[15] s plánom opatrení na zabezpečenie súladu s právnymi predpismi EÚ,

---

6 COM(2015) 614.
7 COM(2018) 028.
8 Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Balík predpisov o odpade (Úradný vestník Európskej únie L 150, 14. júna 2018).
9 Európska komisia, Rámec monitorovania obehového hospodárstva.
10 COM(2018) 673.
11 Predbežná medziinštitucionálna dohoda z 19. decembra 2018.
12 Okrem iného požiadavky na ekodizajn v nariadeniach o výrobkoch, ktoré podporujú lepšiu opraviteľnosť, poskytovanie užitočných informácií pre opravy a poskytovanie náhradných dielov.
13 V tejto súvislosti Komisia v októbri 2018 usporiadala seminár s orgánmi členských štátov na ochranu spotrebiteľa o plánovanom/predčasnom zastarávaní.
14 Európska komisia, Miera recyklácie komunálneho odpadu.
15 COM(2018) 656.

Politické závery

- *Od roku 2017 vo všeobecnosti došlo k posilneniu politického rámca pre obehové hospodárstvo. Niektoré členské štáty*[16] *by však mali lepšie uplatňovať zásady obehového hospodárstva v jednotlivých oblastiach, napríklad pokiaľ ide o úsporu vody a energie, predchádzanie vzniku odpadu, recykláciu materiálov, podporu opätovného používania a opráv a využívania druhotných surovín.*

- *Niektoré členské štáty*[17] *by mali ďalej stimulovať opatrenia v oblasti efektívnosti využívania zdrojov; zlepšiť svoje ekoinovácie; zvýšiť informovanosť a podporiť využívanie dobrovoľných nástrojov, ako je napríklad environmentálna značka EÚ a schéma pre environmentálne manažérstvo a audit; posilniť opatrenia v oblasti recyklácie a obehového hospodárstva v sektore malých a stredných podnikov a/alebo podporiť ekologické investície a zjednodušiť prístup k financovaniu.*

- *Predchádzanie vzniku odpadov stále predstavuje významnú výzvu vo všetkých členských štátoch vrátane štátov s vysokou mierou recyklácie. Šesť členských štátov produkuje minimálne dvojnásobok komunálneho odpadu na obyvateľa než členský štát s najnižšou produkciou odpadu*[18]*. Od roku 2014 sa navyše zvýšila priemerná produkcia komunálneho odpadu v EÚ: len 9 členských štátov znížilo v období rokov 2014 až 2016 svoju produkciu odpadu na obyvateľa*[19]*.*

- *Podľa údajov oznámených Komisii sa len niekoľkým členským štátom podarilo už dosiahnuť cieľ 50 % recyklácie komunálneho odpadu do roku 2020*[20]*, pričom v prípade niektorých členských štátov sa zistilo, že im hrozí riziko, že tento cieľ nedosiahnu*[21]*. Existuje priestor na zavádzanie alebo zlepšovanie politík vrátane hospodárskych nástrojov [napr. dane za ukladanie na skládky, rozšírená zodpovednosť výrobcu, schémy platby podľa množstva odpadu (zásada „platiť za to, čo vyhodíš“)] na ďalšie uplatňovanie hierarchie odpadového hospodárstva a ekonomické zatraktívnenie opätovného využívania a recyklácie.*

- *Viaceré členské štáty*[22] *musia zvýšiť účinnosť triedeného zberu odpadu, čo je nevyhnutnou podmienkou pre zlepšenie recyklácie, pokiaľ ide o množstvo a/alebo kvalitu. Ďalším problémom otázkou je spaľovanie alebo skládkovanie recyklovateľného odpadu. Takmer všetky členské štáty sa vyzývajú, aby zaviedli nové opatrenia zamerané na presun opätovne použiteľného a recyklovateľného odpadu od spaľovania a skládkovania a aby zlepšili a rozšírili svoje systémy triedeného zberu. Množstvo skládok, ktoré nie sú v súlade s požiadavkami smernice o skládkach*[23]*, stále vyvoláva obavy.*

---

16 Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Grécko, Chorvátsko, Írsko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko a Španielsko.

17 Cyprus, Grécko, Holandsko, Maďarsko, Malta, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko a Taliansko.

18 Európska komisia, Komunálny odpad, podľa odpadových operácií. Cyprus, Dánsko, Luxembursko, Malta, Nemecko, Rakúsko.

19 Belgicko, Bulharsko, Dánsko, Francúzsko, Holandsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko a Španielsko.

20 Belgicko, Holandsko, Nemecko, Rakúsko a Slovinsko.

21 Komisia predložila správy včasného varovania pre Bulharsko, Cyprus, Estónsko, Fínsko, Grécko, Chorvátsko, Lotyšsko, Maďarsko, Maltu, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Španielsko. Pozri COM(2018) 656.

22 Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Spojené kráľovstvo, Španielsko a Taliansko.

23 Smernica 1999/31/ES.

Úspešné postupy:

Slovinsko je príkladom toho, že politiky obehového hospodárstva a lepšie nakladanie s odpadom sa dajú uskutočniť v krátkom časovom rámci. Komplexná stratégia pre obehovosť s pomocou finančných prostriedkov EÚ podnietila k triedenému zberu a recyklácii.

Dánsko predstavuje dobrý príklad otvorenej spolupráce v rámci hodnotových reťazcov a inovácií na podporu obehového hospodárstva. Percentuálny podiel MSP, ktoré ponúkajú ekologické výrobky alebo služby, je výrazne vyšší než priemer EÚ.

Francúzsko prijalo v roku 2018 ambiciózny plán pre obehové hospodárstvo[24] s opatreniami zameranými na zníženie využívania zdrojov o 30 % do roku 2030. Zaviedlo ambiciózny cieľ do roku 2025, a to dosiahnuť 100 % recyklácie plastov, pričom sa odhaduje vytvorenie 300 000 nových ekologických pracovných miest.

2.2. Zmena klímy a životné prostredie

Mnohé ekosystémy a niektoré služby, ktoré poskytujú, sa už zmenili z dôvodu globálneho otepľovania[25] a pre meniace sa klimatické podmienky sú vystavené ďalšiemu riziku.

Opatrenia v oblasti klímy sú nevyhnutné na riešenie mnohých výziev v oblasti životného prostredia, ako je napríklad znečistenie ovzdušia, biodiverzita, voda alebo inváznе druhy. Na druhej strane prijatie opatrení v mnohých oblastiach životného prostredia môže mať priamy prínos pre klímu, okrem iného pre poľnohospodárstvo a využívanie pôdy, odpad alebo znečistenie ovzdušia. Strategická dlhodobá vízia Komisie pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo[26] potvrdzuje záväzok Európy zohrávať vedúcu úlohu v globálnom boji proti zmene klímy a predstaviť víziu, ktorá môže viesť k dosiahnutiu nulovej bilancie emisií skleníkových plynov do roku 2050.

V roku 2018 EÚ prijala právne predpisy zamerané na zníženie emisií skleníkových plynov EÚ najmenej o 40 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 1990[27]. Rámec EÚ po prvýkrát zahŕňa emisie a odstraňovanie skleníkových plynov z využívania pôdy. Zvýšil tiež úroveň ambícií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti. Ak sa dohodnuté právne predpisy EÚ budú vykonávať v plnom rozsahu, odhaduje sa, že zníženie emisií EÚ dosiahne do roku 2030 približne 45 %.

Členské štáty museli do konca roka 2018 predložiť svoje návrhy národných plánov v oblasti energetiky a klímy, pracovať na svojich návrhoch národných programov kontroly znečistenia ovzdušia a na svojich plánoch na započítanie emisií a odstraňovania skleníkových plynov z využívania pôdy, zo zmien vo využívaní pôdy a z lesného hospodárstva. Tieto plány by mali zvýšiť súlad medzi politikami v oblasti klímy, ovzdušia a energetiky a mohli by sa tak stať dobrými príkladmi toho, ako prepojiť odvetvové politiky zamerané napríklad na poľnohospodárstvo, prírodu a vodu, či dopravu, vzduch a zdravie na účely riešenia spoločných výziev.

Cieľom prístupu Komisie k adaptácii na zmenu klímy je prispieť k lepšej odolnosti Európy voči zmene klímy prostredníctvom lepšej prípravy a silnejšej schopnosti reagovať na vplyvy zmeny klímy na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ. Komisia vyhodnotila stratégiu EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy z roku 2013 a navrhla oblasti, v ktorých je potrebné urobiť viac pre

[24] Francúzske ministerstvo ekologickej a solidárnej transformácie, Plán pre obehové hospodárstvo, 2018.
[25] Medzivládny panel o zmene klímy, Osobitná správa o globálnom otepľovaní o 1,5 °C.
[26] COM(2018)773.
[27] Smernica (EÚ) 2018/410.

prípravu zraniteľných regiónov a odvetví[28]. Medzi adaptáciou, trvalo udržateľným rozvojom a znižovaním rizika katastrof sú potrebné synergie, aby sa zabránilo vzniku škôd v budúcnosti.

Celkove členské štáty dosiahli značný pokrok v príprave národnej stratégie pre adaptáciu a/alebo národného adaptačného plánu. Tento pokrok naznačuje, že úroveň prípravy a tvorby adaptačnej politiky je výrazne vyššia než v roku 2013. Ciele adaptácie sa majú zahrnúť aj do národných plánov v oblasti energetiky a klímy podľa riadiaceho rámca energetickej únie[29].

Politické závery:

- *Vykonávanie právnych predpisov v oblasti klímy v rámci EÚ je vo všeobecnosti na dobrej úrovni, a preto je pravdepodobné, že ciele do roku 2020 budú splnené.*
- *Všetky členské štáty splnili svoje povinnosti vyplývajúce z rozhodnutia o spoločnom úsilí v rokoch 2013 – 2015. Niektoré členské štáty[30] musia zmobilizovať mechanizmy flexibility stanovené v právnych predpisoch, aby si mohli splniť svoje súčasné povinnosti.*
- *Systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Európskej únii (EU ETS) dosahuje veľmi vysokú mieru súladu, pretože zariadenia každý rok pokrývajú približne 99 % svojich emisií požadovaným množstvom kvót.*
- *Od októbra 2018 vypracovalo vnútroštátne adaptačné stratégie už 25 členských štátov[31] a zvyšné 3 členské štáty pokračovali v práci na dokončení svojich plánov.*
- *V každom členskom štáte a na úrovni EÚ sa musí zintenzívniť úsilie zamerané na adaptáciu, pretože vhodné opatrenia na predchádzanie a/alebo minimalizáciu škôd, ktoré môžu byť spôsobené zmenou klímy, prinášajú významné hospodárske a sociálne prínosy.*

Úspešné postupy:

Podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí **Švédsko** nevyužilo celé svoje pridelené emisné kvóty a zrušilo prebytok ročne pridelených emisných kvót v záujme posilnenia environmentálnej integrity systému ako celku.

Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť kladie osobitný dôraz na adaptáciu na extrémne výkyvy počasia a poskytuje dôležitú platformu na podporu spolupráce medzi **Bulharskom, Českou republikou, Chorvátskom, Maďarskom, Nemeckom, Rakúskom, Rumunskom a Slovenskom** v oblasti spoločného monitorovania a manažmentu povodní[32].

Okrem toho sa uplatňujú aj medzinárodné dohovory o Alpách[33] a Karpatoch[34]. V severnej Európe sa realizuje tiež cezhraničná spolupráca s nečlenskými krajinami EÚ v oblasti biodiverzity a adaptácie. Fennoškandinávska iniciatíva Zelený pás podporuje spoluprácu v oblasti spoločnej ochrany prírody medzi **Fínskom**, Nórskom a Ruskom okrem iného v oblasti hrozieb pre ekosystémové služby v dôsledku zmeny klímy.

28 COM(2018) 738.
29 Nariadenie (EÚ) 2018/1999.
30 Belgicko, Fínsko, Írsko, Malta, Nemecko a Poľsko mali v roku 2016 vyššie emisie než ich ročné pridelené emisné kvóty. Podľa predbežných údajov Bulharsko, Cyprus, Estónsko, Fínsko, Írsko, Litva, Malta, Nemecko, Poľsko a Rakúsko mali v roku 2017 vyššie emisie než ich ročne pridelené emisné kvóty.
31 Všetky členské štáty okrem Bulharska, Chorvátska a Lotyšska.
32 Európska komisia, Makroregionálne stratégie.
33 Alpský dohovor, webové sídlo.
34 Karpatský dohovor, webové sídlo.

2.3. Ochrana, zachovanie a zveľaďovanie prírodného kapitálu

Jedinečná a bohatá príroda Európy má vnútornú hodnotu a je studnicou cenných zdrojov a prínosov pre ľudí a hospodárstvo. EÚ vypracovala komplexný systém pravidiel, ktoré sa vzťahujú na ochranu prírody, biodiverzity, pôdy a morí a ktoré sú kľúčové na dosiahnutie hlavného cieľa stratégie v oblasti biodiverzity do roku 2020[35], ktorým je zastavenie straty biodiverzity a ekosystémových služieb a ich obnovenie v čo najväčšej možnej miere.

Dosiahnutie priaznivého stavu ochrany chránených druhov rastlín a živočíchov a biotopov si vyžaduje úplné uplatňovanie smernice o biotopoch a smernice o vtákoch[36]. Cieľom akčného plánu pre ľudí, prírodu a hospodárstvo[37] je urýchlene zlepšiť praktické vykonávanie uvedených smerníc o ochrane prírody a urýchliť pokrok smerom k cieľu EÚ 2020, ktorým je zastavenie a zvrátenie straty biodiverzity a ekosystémových služieb[38]. Každých 6 rokov členské štáty podávajú správy o pokroku dosiahnutom v tejto súvislosti a z tohto dôvodu nie sú pre tento cyklus preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov k dispozícii nové informácie. Správy, ktoré budú oznámené neskôr v roku 2019, budú zohľadnené v správe Komisie o stave prírody v roku 2020.

Aj keď niektoré významné nedostatky pretrvávajú, sústava Natura 2000 sa vo všeobecnosti v morských oblastiach ďalej rozširuje a EÚ už dosiahla cieľ z Aichi do roku 2020, ktorým je 10 % pobrežných a morských oblastí zahrnutých ako chránené oblasti. Pokrok sa dosiahol aj pri prijímaní potrebných ochranných opatrení, napr. plánov riadenia lokalít, aj keď tieto plány sa vzťahujú len na 70 % lokalít sústavy Natura 2000. Potrebné je ešte veľké úsilie na zabezpečenie vykonávania – vrátane financovania týchto opatrení na mieste a plnenia ich cieľov v oblasti ochrany. Vzťahuje sa to aj na opatrenia v niektorých najvzdialenejších regiónoch a zámorských krajinách a územiach.

Introdukcia a šírenie inváznych nepôvodných druhov predstavuje rastúcu hrozbu pre biodiverzitu v Európe. V nariadení o inváznych nepôvodných druhoch je stanovený súbor opatrení, ktoré sa majú prijať v celej EÚ v súvislosti s druhmi uvedenými v zozname inváznych nepôvodných druhov, ktoré vzbudzujú obavy Únie[39].

Z dostupných informácií vyplýva, že stále pôsobia viaceré tlaky na morské a pozemné ekosystémy, ako aj na pôdu, počnúc nevhodnými poľnohospodárskymi postupmi, opúšťaním pôdy, zmenou klímy, budovaním infraštruktúry, rozrastaním miest, znečisťovaním ovzdušia, pôdy a vody, rastúcim tlakom v dôsledku inváznych nepôvodných druhov. Riešenie takéhoto širokého rozsahu tlakov si vyžaduje okrem iného účinnú integráciu cieľov v oblasti biodiverzity do iných politík, najmä politík týkajúcich sa financovania, a podporu dialógu medzi aktérmi.

Politické závery:

- *Značné nedostatky vo vykonávaní, presadzovaní, financovaní a integrácii politík ovplyvňujú snahy o ochranu európskych ekosystémov. V EÚ pokračuje strata biodiverzity, hoci na miestnej úrovni došlo k určitému pokroku.*
- *Napriek určitému pokroku od roku 2017, čo sa týka dokončenia a riadenia sústavy Natura 2000, musí väčšina členských štátov[40] urýchliť úsilie zamerané na dokončenie svojich sústav, najmä v morskom prostredí, a dokončiť proces označovania osobitných chránených území, ako aj vypracovať a vykonávať účinnejšie ochranné opatrenia. Niektoré členské štáty[41] by na zabezpečenie súladu mali tiež vypracovať a podporiť inteligentnejšie a jednoduchšie vykonávacie prístupy. Na predchádzanie zhoršovaniu kvality a na zabezpečenie dobrého riadenia lokalít*

[35] KOM(2011) 244.
[36] Smernica 92/43/EHS a smernica 2009/147/ES.
[37] COM(2017) 198.
[38] KOM(2011) 244.
[39] Nariadenie (EÚ) č. 1143/2014.
[40] Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švédsko a Taliansko.
[41] Bulharsko, Cyprus, Estónsko, Grécko, Litva, Maďarsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko a Taliansko.

sústavy Natura 2000 sú potrebné lepšie kapacity vnútroštátnych správnych orgánov a primerané financovanie[42].

- *Mapovanie ekosystémov a ich služieb sa od roku 2017 vo všeobecnosti zlepšilo, niektoré členské štáty*[43] *však stále zaostávajú.*
- *Niektoré členské štáty*[44] *by mali zlepšiť svoju ochranu lesných a trávnatých biotopov prostredníctvom stimulov pre lesníkov a poľnohospodárov v nadväznosti na stratégiu lesného hospodárstva EÚ z roku 2013*[45]*. Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov a efektívne využívanie biomasy sú pre udržateľné využívanie prírodných zdrojov kľúčové.*
- *Niektoré členské štáty*[46] *neprijali vnútroštátne právne predpisy na dosiahnutie súladu s nariadením o inváznych nepôvodných druhoch a/alebo neoznámili Komisii včas opatrenia na eradikáciu*[47].
- *Nedostatočné údaje, monitorovanie a podávanie správ vplýva na hodnotenie ochranných opatrení pre morské oblasti. Niektoré krajiny*[48] *nepodali včas správy*[49] *a viaceré iné krajiny*[50] *musia zlepšiť svoje programy spolupráce a monitorovania.*

Úspešné postupy:

V **Rumunsku** sa projekt programu LIFE „Connect Carpathians“[51] zameriava na zlepšenie prepojenia krajiny v rámci ekologických koridorov sústavy Natura 2000 v západnom Rumunsku. Tieto lokality sú oblasti, v ktorých sa môžu reprezentatívne druhy živočíchov, ako napríklad medvede a vlky, pohybovať bez rizika, že budú lovené alebo náhodne usmrtené. Projekt dopĺňajú viaceré činnosti na zlepšenie administratívnej kapacity, zapojenie miestnych zainteresovaných strán a zabezpečenie pôdy s cieľom vytvoriť prepájacie koridory.

Cyprus je jednou z krajín, ktorá je v pokročilom štádiu vykonávania nariadenia EÚ o dreve. Krajina napriek svojej malej veľkosti vykonala viac kontrol domácich a zahraničných hospodárskych subjektov v drevárskom odvetví než akýkoľvek iný členský štát. 100 % vnútroštátnych prevádzkovateľov absolvovalo odbornú prípravu týkajúcu sa ich právnych povinností a pokuty za porušenia patria k najvyšším v EÚ.

2.4. Zabezpečenie zdravia a kvality života občanov

Kvalita ovzdušia a hluk

Vďaka spoločnému úsiliu EÚ a vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov sa v posledných desaťročiach zlepšila kvalita ovzdušia v Európe[52]. Od roku 2000 sa hrubý domáci produkt EÚ zvýšil o 32 %, pričom emisie hlavných látok znečisťujúcich ovzdušie klesli od 10 % do 70 % v závislosti od znečisťujúcej látky. V posledných rokoch klesli aj koncentrácie väčšiny znečisťujúcich látok v okolitom ovzduší. Vo väčšine členských štátov je však kvalita života občanov stále obmedzená, pretože koncentrácia určitých látok znečisťujúcich ovzdušie je nad úrovňou noriem EÚ v oblasti kvality ovzdušia. Situácia je obzvlášť vážna v mestských oblastiach, kde žije väčšina Európanov.

---

42 Bulharsko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko.
43 Belgicko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Maďarsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko a Švédsko.
44 Fínsko, Litva, Lotyšsko, Poľsko, Slovensko a Švédsko.
45 COM(2013) 659.
46 Belgicko, Česká republika, Grécko, Írsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Spojené kráľovstvo a Švédsko.
47 Česká republika, Dánsko, Grécko, Francúzsko, Maďarsko, Nemecko, Portugalsko a Španielsko.
48 Dánsko, Estónsko, Grécko, Chorvátsko, Litva, Rumunsko a Slovinsko.
49 Ako sa vyžaduje v rámcovej smernici o morskej stratégii (smernica 2008/56/ES).
50 Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Írsko, Lotyšsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švédsko a Taliansko.
51 LIFE Connect Carpathians, webové sídlo.
52 Európska komisia, Emisie látok znečisťujúcich ovzdušie, EÚ28, 1990 – 2016.

V roku 2018 Komisia predložila oznámenie „*Európa, ktorá chráni: čisté ovzdušie pre všetkých*“, v ktorom sa uvádzajú dostupné opatrenia na pomoc členským štátom v boji proti znečisťovaniu ovzdušia a na podnietenie uskutočňovania väčšieho počtu vnútroštátnych dialógov o čistom ovzduší na vysokej úrovni[53]. V súčasnosti prebieha kontrola vhodnosti dvoch smerníc EÚ o kvalite okolitého ovzdušia, v ktorých sa hodnotí ich relevantnosť, účinnosť, efektívnosť, koherentnosť a pridaná hodnota[54]. Členské štáty začali zostavovať svoje národné programy kontroly znečistenia ovzdušia, ktoré sa majú predložiť v roku 2019. Okrem toho sa začali realizovať iniciatívy v oblasti výskumu a inovácií s cieľom pomôcť vnútroštátnym a miestnym orgánom porozumieť znečisťovaniu ovzdušia a v boji proti nemu[55].

EÚ v rámci svojho úsilia o boj proti znečisteniu hlukom ustanovila spoločný prístup na prevenciu alebo zníženie škodlivých účinkov vystavenia environmentálnemu hluku. Tento prístup je založený na používaní spoločných metód na mapovanie hluku, poskytovanie informácií verejnosti a prijímanie a vykonávanie prispôsobených akčných plánov na miestnej úrovni.

Politické závery:

- *Existuje riziko, že znečistenie ovzdušia sa v niektorých prípadoch podceňuje, keďže nemusí byť vždy monitorované na správnych miestach[56]. Miesta odberu vzoriek majú byť umiestnené tam, „kde sa vyskytujú najvyššie koncentrácie“ a v oblastiach, „ktoré sú reprezentatívne z hľadiska expozície bežného obyvateľstva“, aby sa kvalita ovzdušia mohla merať aj v blízkosti hlavných priemyselných odvetví alebo hlavných mestských dopravných trás.*
- *Aj keď sa situácia v niektorých z týchto krajín zlepšila, 18 členských štátov[57] stále potrebuje urýchliť zníženie emisií oxidov dusíka (NO_x) a koncentrácií oxidu dusičitého (NO_2) ďalším znižovaním emisií z dopravy, najmä v mestských oblastiach. Toto si takisto môže vyžadovať tiež primerané a cielené obmedzenia prístupu vozidiel do mestských oblastí a/alebo daňové stimuly. V prípade pretrvávajúcich prekročení limitných hodnôt Komisia začala konania o nesplnení povinnosti vrátane postúpenia prípadu viacerých členských štátov Súdnemu dvoru Európskej únie.*
- *Urýchlenie znižovania emisií tuhých častíc ($PM_{2,5}$ a PM_{10}) je potrebné v 15 členských štátoch EÚ[58] okrem iného prostredníctvom podpory výroby čistejšej energie a účinného a čistého diaľkového vykurovania. V tejto súvislosti niektoré konania o nesplnení povinnosti nie sú ukončené. Niektoré prípady dotknutých členských štátov boli postúpené Súdnemu dvoru EÚ v súvislosti s pretrvávajúcou vysokou úrovňou tuhých častíc (PM_{10}) a Súdny dvor už rozhodol v dvoch z týchto prípadov.*
- *Zníženie emisií amoniaku (NH_3) v 6 členských štátoch[59] si vyžaduje zníženie emisií z poľnohospodárstva. Toto sa dá dosiahnuť zavedením nízkoemisných poľnohospodárskych techník vrátane riadenia v oblasti chovu hospodárskych zvierat, hnoja a hnojív.*
- *Akčné plány pre riadenie hluku stále chýbajú v 13 členských štátoch[60] a 7 krajín[61] musí ešte prijať požadované hlukové mapy.*

---

53 COM(2018) 330.

54 Európska komisia, Kontrola vhodnosti kvality ovzdušia.

55 Napríklad bolo udelené ocenenie v rámci programu Horizont „Engine Retrofit for Clean Air“ pre inovatívny retrofitný systém pre vozidlá s naftovým motorom s nadmernými emisiami NOx, ktorý preukázal veľmi dobré výsledky. Pozri Európska komisia, Engine retrofit for clean air Prize – Evaluation of NOx emissions, Horizon Prize (Hodnotenie emisií NOx, ocenenie v rámci programu Horizont).

56 Európsky dvor audítorov (Osobitná správa 23/2018) tiež poukazuje na toto zistenie.

57 Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Taliansko.

58 Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

59 Dánsko, Chorvátsko, Írsko, Nemecko, Rakúsko a Španielsko.

60 Belgicko, Cyprus, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

61 Belgicko, Grécko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko a Taliansko.

Úspešné postupy:

Od roku 2017 sa členské štáty a Komisia zapájajú do kola dialógov zameraných na kvalitu ovzdušia. Do konca roka 2018 sa uskutočnilo šesť „Dialógov o čistom ovzduší“ s cieľom riešiť osobitné výzvy v **Českej republike, Írsku, Luxembursku, Maďarsku, na Slovensku a v Španielsku**. Toto úsilie bolo doplnené tematickými seminármi, ktoré boli usporiadané s podporou mechanizmu Európskej komisie TAIEX-EIR Peer2Peer.

V **Poľsku** sa v rámci projektu LIFE „Malopoľské vojvodstvo“[62] poskytuje podpora a poradenské služby na vykonávanie opatrení na boj proti závažnému znečisteniu ovzdušia v tomto regióne.

Priemyselné emisie

Priemysel tvorí 24 % hrubého domáceho produktu EÚ a zamestnáva 50 miliónov ľudí, čím významne prispieva k ekonomickému blahobytu a rozvoju nášho kontinentu[63]. Znečistenie z priemyselných činností však môže mať negatívny vplyv na ľudí a životné prostredie. Čisté priemyselné odvetvie je preto nevyhnutné. Cieľom EÚ je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia a zároveň posilňovať inovácie a konkurencieschopnosť prostredníctvom komplexného prístupu zastrešeného smernicou o priemyselných emisiách[64].

Priemysel v súčasnosti vypúšťa 40 % z celkových znečisťujúcich látok do ovzdušia a 20 % z celkových znečisťujúcich látok do vody[65]. V smernici o priemyselných emisiách sa tieto emisie riešia monitorovaním vplyvu 50 najväčších priemyselných zariadení na životné prostredie a stanovením emisných limitov pre viac než 80 látok znečisťujúcich ovzdušie a vodu. Emisné normy tiež prispievajú k znižovaniu vplyvu priemyslu na životné prostredie. V smernici sú stanovené hlavné zásady pre povolenie a kontrolu zariadení založené na integrovanom prístupe a uplatňovaní najlepších dostupných techník na dosiahnutie vysokej úrovne ochrany životného prostredia pri zohľadnení nákladov a prínosov. Viaceré prelomové technológie schopné dosiahnuť výrazné zníženie emisií skleníkových plynov a znečisťujúcich látok sa už zavádzajú, často v kombinácii s technológiami pre obehové hospodárstvo.

Politické závery:

- *Všetky členské štáty EÚ musia preskúmať udelené povolenia, pokiaľ ide o ich súlad s prijatými novými najlepšími dostupnými technikami a musia tiež posilniť kontrolu a presadzovanie práva v praxi.*
- *Znečistenie ovzdušia a/alebo vody súvisiace s emisiami zo zariadení v odvetví energetiky je hlavným zdrojom znečistenia v jedenástich členských štátoch EÚ[66]. V siedmich krajinách[67] najväčší podiel emisií predstavujú emisie z odvetvia intenzívneho chovu hydiny a ošípaných. Okrem toho vážne obavy vyvoláva súčasná situácia v dvoch členských štátoch[68] v súvislosti s emisiami látok znečisťujúcich ovzdušie zo závodov na výrobu železa a ocele. Emisie z činností spracovania odpadu stále vzbudzujú obavy v troch členských štátoch[69].*

Kvalita vody, povodne a hospodárenie s vodou

Ochrana vodných zdrojov, sladkovodných a morských ekosystémov a pitnej vody, ako aj vody určenej na kúpanie je dôležitou súčasťou ochrany životného prostredia v Európe. Existujúcim

62 Európska komisia, LIFE Małopolska Region.
63 Európska komisia, Čistejší priemysel: Čo vám prináša? 2018, s. 2.
64 Smernica 2010/75/EÚ.
65 Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Čistejší priemysel: Čo vám prináša?, 2018, s. 2.
66 Bulharsko, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Grécko, Írsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Spojené kráľovstvo.
67 Cyprus, Estónsko, Holandsko, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko a Španielsko.
68 Taliansko a Luxembursko.
69 Estónsko, Lotyšsko a Španielsko.

súborom právnych predpisov EÚ o vode[70] sa zaviedol rámec pre riadenie sladkovodných a morských vôd, ako aj pre riešenie špecifických zdrojov znečistenia. Cieľom spoločnej rybárskej politiky je obmedziť vplyv rybolovu na úrovne, ktoré sú vhodné na trvalo udržateľné využívanie produkčného potenciálu populácií pri súčasnom obmedzení vplyvov na ekosystémy.

Európske vody sú stále viac ovplyvňované zmenou klímy. Dodržiavanie právnych predpisov EÚ o vode už prispieva k zvládnutiu vplyvov meniacej sa klímy predpovedaním častejších období sucha a povodní. Ak sa v súčasnosti prijmú účinné opatrenia, politika EÚ v oblasti vodného hospodárstva má značný potenciál, čo sa týka zmierňovania zmeny klímy. Politika EÚ v oblasti vodného hospodárstva pomáha navyše vytvárať dynamické odvetvie vodného hospodárstva s vedúcim postavením vo svete, ktoré zahŕňa 9 000 malých a stredných podnikov a poskytuje takmer pol milióna pracovných miest na plný pracovný čas[71].

V rámci hodnotení Komisie druhých plánov členských štátov týkajúcich sa manažmentu povodia podľa rámcovej smernice o vode sa dospelo k záveru, že znalosti a podávanie správ o rámcovej smernici o vode sa výrazne zlepšili. V rámci hodnotenia Komisie prvých plánov manažmentu povodňových rizík členských štátov podľa smernice o povodniach sa dospelo k záveru, že sa prijali dôležité kroky, i keď praktická úroveň ich vypracovania sa líši. Komisia zohľadnila výsledky Konferencie EÚ o vode vo Viedni z roku 2018[72], ktorá umožnila viacerým zainteresovaným stranám a členským štátom poskytnúť informácie týkajúce sa vykonávania právnych predpisov EÚ o vode, ktoré poskytli zmiešaný obraz.

Politické závery:

- *Na základe plánov manažmentu povodia druhej generácie členských štátov[73] Komisia posúdila súlad s cieľmi rámcovej smernice o vode a dospela k záveru, že sa postupne zlepšuje. Cesta na dosiahnutie úplného súladu s cieľmi rámcovej smernice o vode do roku 2027, po ktorom sú možnosti výnimky obmedzené, sa v tejto fáze ukazuje byť veľmi náročná.*
- *Na plné dosiahnutie cieľov rámcovej smernice o vode a iných súvisiacich smerníc je potrebné vykonať ešte veľa práce. Na splnenie týchto cieľov je nevyhnutné zvýšiť investície. Členské štáty budú mať prospech z väčšieho zapojenia všetkých relevantných účastníkov trhu a aktérov občianskej spoločnosti s cieľom zabezpečiť lepšie presadzovanie zásady „znečisťovateľ platí“. Finančné prostriedky EÚ budú naďalej podporovať toto úsilie o vykonávanie právnych predpisov.*
- *Aj keď viaceré členské štáty prijali dobré politické opatrenia vrátane investícií, v prípade mnohých povodí ešte potrvá určitý čas, kým sa zlepší kvalita vody.*
- *Zatiaľ čo prevažná väčšina útvarov podzemnej vody dosiahla dobrý stav, v dobrom stave je len menej než polovica útvarov povrchovej vody. Trendy týkajúce sa viacerých základných individuálnych kvalitatívnych prvkov a látok sú pozitívnejšie.*
- *Presadzovanie cieľa smernice o povodniach, ktorým je zníženie potenciálnych nepriaznivých dôsledkov významných povodní, si bude vyžadovať nepretržité úsilie členských štátov v ďalších cykloch.*
- *S komunálnymi odpadovými vodami sa v mnohých členských štátoch stále nezaobchádza, ako by sa malo[74], a preto väčšina z nich stále čelí postupom v prípade nesplnenia povinnosti a niektoré členské štáty podliehajú finančným sankciám. Pokrok závisí od toho, ako si členské štáty stanovia priority, pokiaľ ide o investície do čistiarní komunálnych odpadových vôd, a to aj*

[70] Patrí k nim smernica o vodách na kúpanie (2006/7/ES), smernica o čistení komunálnych odpadových vôd (91/271/EHS), smernica o pitnej vode (98/83/ES), rámcová smernica o vode (2000/60/ES), smernica o dusičnanoch (91/676/EHS) a smernica o povodniach (2007/60/ES).

[71] Európska komisia, Opätovné používanie vody: pozadie a súvislosti.

[72] Európska komisia, Konferencia EÚ o vode 2018, 20. – 21. septembra 2018.

[73] Správa EÚ o rámcovej smernici o vode a smernici o povodniach (január 2019).

[74] Bulharsko, Cyprus, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko.

prostredníctvom efektívneho využívania finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti, ak sú k dispozícii, a z úverov Európskej investičnej banky.

- *Miera znečistenia vôd dusičnanmi v dôsledku intenzívnych poľnohospodárskych postupov sa v posledných dvoch desaťročiach v Európe znížila. Napriek tomuto celkovému pozitívnemu trendu však v mnohých členských štátoch stále spôsobuje problémy znečistenie dusičnanmi a eutrofizácia[75], keďže v niektorých oblastiach stále dochádza k zvyšovaniu poľnohospodárskych tlakov na kvalitu vody. Členské štáty by mali zintenzívniť svoje úsilie zamerané na riešenie difúzneho znečistenia dusičnanmi a fosfátmi.*

Úspešné postupy:

Zelená infraštruktúra je financovaná v rámci programu SIGMA II pre ústie rieky Schelda v **Belgicku**.

Luxembursko a **Portugalsko** nedávno dosiahli uspokojivú úroveň súladu s požiadavkami smernice o čistení komunálnych odpadových vôd napriek ťažkostiam v minulosti. Sú dobrým príkladom toho, ako môžu rozhodujúce verejné investície zamerané na otázky súladu znížiť environmentálne riziká a chrániť občanov v ich každodennom živote.

Chemikálie

Nakladanie s chemikáliami environmentálne vhodným spôsobom a bezpečné používanie chemikálií na jednotnom trhu sú hlavným cieľom právnych predpisov EÚ o chemikáliách. Nariadenie o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH)[76] a nariadenie o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP)[77] stoja v čele týchto právnych predpisov. Na osobitné skupiny výrobkov, ako sú napríklad biocídy, pesticídy, lieky alebo kozmetika[78], sa však vzťahujú ich vlastné právne predpisy.

Priamo uplatniteľné právne predpisy zabezpečujú voľný pohyb látok na vnútornom trhu a súčasne zvyšujú konkurencieschopnosť a podporujú inovácie. V júni 2018 bol stanovený konečný termín registrácie poslednej skupiny existujúcich látok podľa nariadenia REACH, t. j. látok, ktoré boli vyrobené alebo dovezené v množstve jedna tona alebo viac. To znamená, že nariadenie REACH sa stane plne funkčným až v roku 2018, pričom prvá správa o vykonávaní sa očakáva v roku 2021 a poskytne úplný obraz o vykonávaní v členských štátoch.

Európska chemická agentúra (ECHA) pravidelne vykonáva cielené kontroly súladu s cieľom zosúladiť registračné dokumenty s požiadavkami na informácie. V oznámení Komisie „Správa o vykonávaní nariadenia REACH“[79] boli identifikované nedostatky v tomto procese a agentúra ECHA bola požiadaná, aby výrazne zvýšila účinnosť postupov hodnotenia do roku 2019 prostredníctvom rôznych opatrení.

Aj keď údaje o vlastnostiach látok sú dostupné na úrovni EÚ, v uvedenom oznámení sa tiež dospelo k záveru, že sa musí posilniť presadzovanie „dodržiavania povinností všetkých aktérov vrátane registrujúcich, následných používateľov a predovšetkým dovozcov“. Na účely koordinácie a hodnotenia harmonizovaných projektov presadzovania práva a spoločných inšpekcií členské štáty spolupracujú v rámci fóra na výmenu informácií o presadzovaní právnych predpisov o chemikáliách zriadenom podľa nariadenia REACH. Dôležitou budúcou úlohou bude lepšia integrácia colných hraničných kontrol na zabránenie vstupu zakázaných látok na vnútorný trh ako takých alebo vo vyrobených výrobkoch.

---

75 Najmä Belgicko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Litva, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Švédsko, Španielsko a Taliansko.

76 Nariadenie (ES) č. 1907/2006.

77 Nariadenie (ES) č. 1272/2008.

78 Európska komisia, Právne predpisy týkajúce sa chemikálií.

79 COM(2018) 116, s. 6 a s. 9.

V rámci nadchádzajúcich cyklov preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov sa vynaloží úsilie na zahrnutie väčšieho množstva informácií o dodržiavaní predpisov na úrovni členských štátov zaoberajúcich sa takými otázkami ako počet a kvalita colných kontrol vykonávaných vnútroštátnymi orgánmi a kapacita vnútroštátnych inšpektorátov.

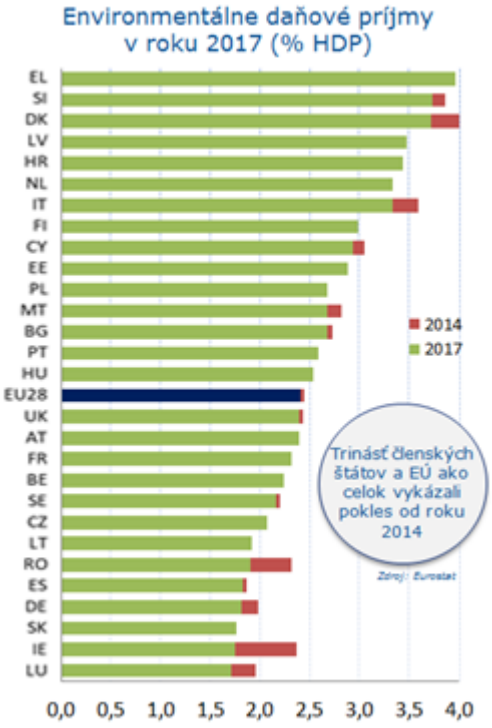
Úspešné postupy:

Taliansko využíva sieť Komisie Enterprise Europe na zlepšenie informovanosti spoločností o ich úlohách a povinnostiach podľa nariadenia REACH, čo je osobitnou výzvou vzhľadom na vysoký počet mikropodnikov a malých a stredných podnikov v chemickom odvetví v tejto krajine.

Holandská vláda pripravuje „Národný program inovácií v oblasti bezpečných chemikálií“ (SKIA), ktorý je iniciatívou zameranou na podporu bezpečných materiálov a výrobkov, ktoré môžu nahradiť nebezpečné chemikálie. Cieľom tohto výskumného programu je slúžiť ako usmernenie pre politiky v oblasti výskumu a vývoja na úrovni EÚ a členských štátov[80].

2.5. Environmentálna daň, zelené verejné obstarávanie a environmentálne financovanie

Finančné stimuly a hospodárske nástroje ponúkajú účinný a efektívny spôsob dosiahnutia cieľov environmentálnej politiky. Správy o krajinách poskytujú analýzu environmentálnych daní, postupného ukončovania dotácií škodlivých pre životné prostredie a zeleného verejného obstarávania. Komisia diskutuje o využívaní takýchto hospodárskych nástrojov v širšom kontexte európskeho semestra, a preto tu nie sú zahrnuté žiadne osobitné nové prioritné opatrenia.

Na dosiahnutie cieľov v oblasti životného prostredia je často potrebné špecializované financovanie. Takéto financovanie môže pochádzať z fondov EÚ a vnútroštátnych verejných fondov, ako aj z pôžičiek od EIB a národných bánk a môže dopĺňať potrebné súkromné investície. Analýza v správach o krajinách sa snaží zohľadniť rôzne zdroje verejných investícií a zaradiť ich do súvislostí, napríklad ako percentuálny podiel HDP[81].

Politické závery:

- *Pomer environmentálnych daní k HDP sa pohybuje v rozmedzí od 1,7 % do 4 %. Niektoré členské štáty zaviedli v roku 2017 dane súvisiace so životným prostredím vrátane zvýšenia nákladov na motorovú naftu[82] alebo zníženia dotácií škodlivých pre životné prostredie. Daňové výhody za súkromné využívanie služobných vozidiel, ktoré pretrvávajú v niektorých členských štátoch, však bránia pokroku v riešení preťaženia dopravy a znečistenia ovzdušia[83].*
- *V rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) „ochrana životného prostredia a efektívne využívanie zdrojov“ predstavuje najvyššiu sumu pridelených rozpočtových*

[80] Vláda Holandska, Workshop towards a Safe Chemicals Innovation Agenda from Substitution to Safe-by-design (Pracovný seminár zameraný na program inovácií v oblasti bezpečných chemikálií od nahradenia po bezpečnosť už v štádiu návrhu).

[81] Európska komisia, Evaluation study of the payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment (Hodnotiaca štúdia o platbách na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie), 2017.

[82] Belgicko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Írsko, Litva, Luxembursko, Malta, Rumunsko, Spojené kráľovstvo a Švédsko. Európska komisia, Daňové trendy v Európskej únii, vydanie z roku 2018.

[83] Belgicko, Česká republika, Francúzsko, Írsko, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko a Slovensko.

prostriedkov v rokoch 2014 – 2020 v 12 členských štátoch[84]. V rokoch 2014 – 2018 boli pridelené vyššie rozpočtové prostriedky EÚ na životné prostredie než verejné výdavky jednotlivých štátov na životné prostredie v prípade 11 členských štátov[85].

- *Hlavnou výzvou v prípade financovania životného prostredia je v niektorých členských štátoch zabezpečenie zachovania jeho primeranej úrovne[86]. V niektorých členských štátoch existuje problém s efektívnym využívaním finančných prostriedkov EÚ[87], ktorý je niekedy výsledkom nedostatočnej kapacity správnych orgánov. Presmerovanie finančných prostriedkov do projektov mimo oblasti životného prostredia môže zabrániť strate peňazí, ale môže viesť k oneskoreniam vo vykonávaní environmentálnych právnych predpisov.*

Úspešné postupy:

V **Spojenom kráľovstve** sa začínajú prejavovať jasné vplyvy dane za ukladanie na skládky na zníženie objemu skládkovania. Zvýšenie dane za ukladanie na skládky, ktorá je v súčasnosti jednou z najvyšších v Európe, účinne znížilo zneškodňovanie odpadu a maximalizovalo tak recykláciu suchých materiálov a potravinového odpadu.

Rakúsko zriadilo platformu a asistenčnú službu na uľahčenie výmeny skúseností medzi pracovníkmi zaoberajúcimi sa zeleným verejným obstarávaním na rôznych úrovniach verejnej správy.

Poľsko má zavedený poplatok za čistenie odpadových vôd, príjem z ktorého sa používa na investície do ochrany životného prostredia. **Švédsko** má zavedené dane na NO_x a SO_2, ktoré viedli k zníženiu úrovní týchto látok znečisťujúcich ovzdušie, a v roku 2018 boli zavedené dane na chemikálie a leteckú dopravu, ako aj systém indexácie environmentálnych daní. **Chorvátsko** má zavedený poplatok za verejný prospech z funkcie lesov, v rámci ktorého sa od podnikov vyžaduje, aby finančne prispievali na obhospodarovanie lesov. Bádensko-Württembersko (**Nemecko**) odmeňuje poľnohospodárov za to, že ponechávajú voľne rastúce druhy kvetov vo svojich trávnych porastoch.

2.6. Podpora multilaterálnych opatrení

EÚ sa zaviazala posilniť environmentálne právne predpisy a vykonávať ich na globálnej úrovni okrem iného podporovaním procesu Globálneho paktu pre životné prostredie, ktorý schválilo Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov (OSN) v máji 2018. Zásadný význam má aj Parížska dohoda o zmene klímy a Komisia aj členské štáty aktívne pracujú na jej úplnom vykonávaní. Okrem toho sa EÚ v rámci svojich medzinárodných záväzkov a so zreteľom na globálny charakter environmentálnych výziev a príležitostí zaviazala podporovať ochranu životného prostredia v partnerských krajinách prostredníctvom svojich medzinárodných mechanizmov spolupráce a rozvoja.

Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov je jedným z nástrojov na zabezpečenie, aby členské štáty poskytovali dobrý príklad dodržiavaním európskych environmentálnych politík, právnych predpisov a medzinárodných dohôd, a preto sa pokračuje v monitorovaní stavu ratifikácie a vykonávania medzinárodných dohôd.

V nových správach o krajinách sa skúmajú aj administratívne rámce pre riešenie medzinárodného obchodu s tropickým drevom, prístupu ku genetickým zdrojom a medzinárodného obchodu s voľne žijúcimi druhmi. Nariadenie EÚ o dreve je príkladom konkrétnej podpory zo strany Európskej komisie; v roku 2018 boli v rámci nástroja TAIEX-EIR Peer to Peer usporiadané dva semináre pre viaceré krajiny zamerané na zlepšenie jeho vykonávania, na ktorých sa zúčastnilo 12 členských štátov.

[84] Bulharsko, Cyprus, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Írsko, Luxembursko, Malta, Rakúsko a Švédsko.
[85] Bulharsko, Estónsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.
[86] Bulharsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švédsko a Taliansko.
[87] Chorvátsko, Česká republika, Estónsko, Grécko, Litva, Lotyšsko, Poľsko, Rumunsko a Slovensko.

Dobré vykonávanie environmentálnych právnych predpisov v rámci EÚ je nevyhnutné na dosiahnutie úplného splnenia cieľov trvalo udržateľného rozvoja dohodnutých (ďalej len „CUR“) v roku 2015. Ide najmä o ciele týkajúce sa ochrany vodných ekosystémov pred znečistením a využívania vody udržateľným spôsobom (CUR 6), udržateľnej spotreby a výroby (CUR 12), boja proti zmene klímy (CUR 13), ochrany morských ekosystémov (CUR 14) a riešenia tlakov na prírodný kapitál Európy (CUR 15). Na riešenie nedostatkov vo vykonávaní environmentálnych právnych predpisov je dôležité mať zavedené účinné inštitúcie a správu (CUR 16), zlepšiť súdržnosť politík a stimulovať spoluprácu v partnerstvách viacerých zainteresovaných strán (CUR 17). Ciele trvalo udržateľného rozvoja takisto podnecujú k environmentálnej integrácii, pretože spájajú environmentálne, sociálne a hospodárske politiky do uceleného rámca.

Politické závery:

- *Viaceré členské štáty musia ešte podpísať a ratifikovať jednu alebo viaceré viacstranné environmentálne dohody*[88].
- *Niektoré členské štáty by mali zlepšiť svoje uplatňovanie pravidiel EÚ o používaní genetických zdrojov a niektoré krajiny ešte v plnom rozsahu neuplatňujú pravidlá týkajúce sa tropického dreva.*

Úspešné postupy:

Horizontálna koordinácia opatrení na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja naberá v Európe na intenzite. **Španielsko** vymenovalo vysokého komisára pre program do roku 2030, ktorý sa zodpovedá priamo predsedovi vlády. **Francúzsko** vymenovalo na základe právomoci predsedu vlády medziministerského delegáta pre trvalo udržateľný rozvoj.

3. Posilnenie správy v oblasti životného prostredia

3.1. Správa v oblasti životného prostredia

Na výsledky politík EÚ má významný vplyv kvalita verejnej správy členských štátov. Podľa štúdie z roku 2018[89] kvalita verejných služieb krajiny súvisí s úrovňou dôvery vo verejnú správu, jednoduchosťou podnikania a spoločenským blahobytom.

V preskúmaní vykonávania environmentálnych právnych predpisov z roku 2017 boli identifikované viaceré spoločné príčiny nedostatkov vo vykonávaní súvisiace so správou[90], vyžadovali si však systematickejšiu analýzu. Ako prvý krok smerom k vzájomnému učeniu a nachádzaniu prispôsobených riešení sa uskutočnilo posúdenie výkonnosti správy v oblasti životného prostredia členských štátov[91]. Komisia bude diskutovať v rámci fóra pre environmentálny súlad a správu v oblasti životného prostredia[92] a v expertnej skupine pre preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov[93] o tom, ako možno výsledky a údaje zozbierané v rámci projektu použiť a aktualizovať s cieľom podporiť budúce cykly preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov.

---

88 Belgicko, Cyprus, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko.

89 Európska komisia – Porovnávací prehľad charakteristík a výkonnosti verejnej správy v EÚ28.

90 Neefektívna koordinácia medzi miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi, nedostatočné administratívne kapacity a nedostatočné financovanie, nedostatočné znalosti a údaje, nedostatočné mechanizmy na zabezpečenie súladu a nedostatočná integrácia a súdržnosť politík. [pozri COM(2017) 63].

91 Európska komisia, projekt štúdie „Rozvoj rámca posudzovania týkajúceho sa správy v oblasti životného prostredia v členských štátoch EÚ“ (pozri knižnica projektov).

92 Fórum pre environmentálny súlad a správu v oblasti životného prostredia, webové sídlo.

93 Európska komisia, Expertná skupina „Ekologizácia európskeho semestra/Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov.

Z hľadiska pokroku od roku 2017 sa dôležité kritériá pre transparentnosť, účasť verejnosti a prístup k spravodlivosti, ktoré sú stanovené v Aarhuskom dohovore[94], v rámci EÚ zatiaľ nerealizovali v plnom rozsahu. Ďalšie úsilie v týchto oblastiach by bolo pre občanov, podniky a správne orgány prínosné. Stále častejšie sa uznáva právo zainteresovaných strán na riešenie právnych problémov pred vnútroštátnymi súdmi, často na základe rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie. Na účely uľahčenia podávania žalôb fyzickými a právnickými osobami bolo v roku 2017 prijaté výkladové oznámenie o prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia[95].

Okrem toho akčný plán na zabezpečenie súladu[96], prijatý začiatkom roka 2018, má poskytnúť osvedčené postupy a usmernenie týkajúce sa toho, ako riešiť sťažnosti, bojovať proti trestným činom proti životnému prostrediu a zabezpečiť súlad vo vidieckych oblastiach, ako aj širší rámec na posúdenie toho, ako členské štáty dosahujú environmentálny súlad.

Nariadenie o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy nadobudlo účinnosť v decembri 2018 a významne posilní integráciu v rámci politík v oblasti energetiky, klímy a životného prostredia, najmä vzhľadom na povinnosť členských štátov vypracovať národné plány v oblasti energetiky a klímy[97].

Potreba riešiť trestné činy proti životnému prostrediu, najmä pokiaľ ide o voľne žijúce druhy a nezákonné obchodovanie s odpadom, bola uznaná ako priorita v rámci politiky EÚ v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti na obdobie rokov 2018 – 2021[98]. Na základe toho sa v celej EÚ uskutočnilo množstvo konkrétnych akcií pod vedením orgánov presadzovania práva v členských štátoch s podporou Europolu a financií z EÚ zameraných na rôzne typy trestných činov proti životnému prostrediu.

Kľúčovú úlohu v neposlednom rade zohrávajú siete odborníkov (napr. IMPEL[99]) a Komisia má v úmysle ďalej posilňovať svoju úlohu. Digitalizácia a služby elektronickej verejnej správy tiež môžu pomôcť pri rozvoji efektívnejšej a lepšie integrovanej správy v oblasti presadzovania práva. Členské štáty majú v tejto súvislosti podporu viacerých iniciatív EÚ[100].

Politické závery:

- *Silnejšia správa v oblasti životného prostredia v členských štátoch zlepšuje vykonávanie environmentálnej politiky. Členské štáty môžu pokračovať v zlepšovaní svojej celkovej správy v oblasti životného prostredia.*
- *Väčšia transparentnosť jasne prispieva k lepšiemu vykonávaniu. Prispieva k zlepšeniu znalostí, zodpovednosti, účasti a podpore verejnosti. Členské štáty by mali lepšie využívať digitálne príležitosti na zlepšenie transparentnosti lepším informovaním verejnosti o aktuálnom stave životného prostredia na miestnej/regionálnej úrovni a stimulovaním zmien v správaní.*
- *Napriek všeobecnému pokroku musia členské štáty naďalej zlepšovať prístup k environmentálnym informáciám, najmä k priestorovým údajom a službám, aby sa dali jednoducho a bez obmedzenia opätovne použiť (v súlade s infraštruktúrou INSPIRE[101], smernice o prístupe k informáciám o životnom prostredí o informáciách verejného sektora)[102].*

---

94 Európska komisia, Aarhuský dohovor.

95 COM(2017) 2616.

96 COM(2018) 10.

97 Nariadenie (EÚ) 2018/1999.

98 Rada Európskej únie, Závery Rady, ktorými sa stanovujú priority EÚ v oblasti boja proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti na roky 2018 až 2021.

99 Sieť EÚ pre vykonávanie a presadzovanie práva v oblasti životného prostredia.

100 Ako napr. akčný plán pre elektronickú verejnú správu, Akčný plán na zlepšenie environmentálneho súladu a správy v oblasti životného prostredia a Príručka o kvalite verejnej správy.

101 INSPIRE: Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve.

102 Smernica 2007/2/ES, smernica 2003/4/ES, smernica 2013/37/EÚ. V rámci špecializovaného projektu sa v súčasnosti podrobnejšie analyzujú vnútroštátne systémy environmentálnych informácií a pripravuje sa usmernenie pre osvedčené postupy: Európska komisia, EIS Data.

- *Niektoré členské štáty[103] by mali zabezpečiť, aby environmentálne mimovládne organizácie mali právne postavenie na predkladanie právnych námietok týkajúcich sa životného prostredia a aby žalobcovia vo veciach týkajúcich sa životného prostredia nemuseli čeliť prekážkam, ako sú neúmerne vysoké náklady.*
- *26 členských štátov[104] by malo zlepšiť uplatňovanie smernice o environmentálnej zodpovednosti v jednej alebo viacerých z týchto oblastí: finančné zabezpečenie, usmerňovanie a zhromažďovanie a uverejňovanie informácií o environmentálnych škodách.*

3.2 Integrácia environmentálnych aspektov

Dosiahnutie cieľov v oblasti životného prostredia a klímy nezávisí výlučne od vykonávania environmentálnych právnych predpisov, ale vyžaduje si aj integráciu environmentálnych aspektov do iných politík, ako sa to opakovane zdôrazňuje v akčných programoch Komisie v oblasti životného prostredia[105]. Možno to ilustrovať na príklade spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP): vzhľadom na skutočnosť, že poľnohospodárskou pôdou je pokrytá približne polovica plochy EÚ. Spoločná poľnohospodárska politika môže významne prispieť k cieľom v oblasti životného prostredia a klímy, ako je napríklad zastavenie straty biodiverzity, obmedzenie degradácie pôdy, zabezpečenie kvality vody, znižovanie emisií amoniaku a riadenie a znižovanie emisií skleníkových plynov. Nedávne reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky priniesli sľubné zmeny politického rámca, pokiaľ ide o zlepšenie súdržnosti s cieľmi v oblasti životného prostredia a klímy. Právne návrhy na spoločnú poľnohospodársku politiku po roku 2020 túto súdržnosť ešte viac posilnia. Aktualizovaná stratégia v oblasti biohospodárstva[106] je tiež pokusom o integráciu environmentálnych, sociálnych a hospodárskych cieľov prierezovým a uceleným spôsobom.

Politika a právne predpisy, ktoré uplatňujú rôzne orgány v rôznych odvetviach, by mali byť ucelené a založené na spoločnej logike, vedeckých dôkazoch a dobrom využívaní dostupných technológií. Toto je zdôraznené aj v článku 11 Zmluvy o fungovaní EÚ. Integrácia environmentálnych aspektov si vyžaduje účinnú spoluprácu medzi orgánmi, zatiaľ čo v skutočnosti rôzne ministerstvá a orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni majú stále tendenciu pracovať izolovane od ostatných. Nedostatočná politická a inštitucionálna súdržnosť je jednou z hlavných príčin nedostatkov vo vykonávaní, pokiaľ ide o dosiahnutie cieľov environmentálnej politiky a práva EÚ.

Podpora súdržnosti politík a inštitucionálnej súdržnosti je stálou výzvou. Správy o krajinách poukazujú na to, že environmentálne tlaky úzko súvisia s hospodárskymi odvetviami (okrem iného poľnohospodárstvo, doprava, priemysel, potravinárstvo alebo energetika) v mnohých členských štátoch. Príkladom je, ako obehové hospodárstvo závisí od inovácií výrobkov, účinného nakladania s odpadom a stimulácie udržateľného verejného obstarávania. Analýza vzťahov v súvislosti s poľnohospodárstvom a vodou na úrovni EÚ ukázala, že integrovanejší prístup je možný[107]. V mnohých prípadoch by prístup založený na spolupráci so zreteľom na rôzne záujmy mohol byť lepším riešením ako prijímanie nových právnych predpisov.

Medziodvetvové stretnutia na politickej úrovni (napr. spoločné zasadnutia Rady) a spoločné expertné projektové tímy okrem toho poskytujú prostriedky na identifikáciu, analýzu a riešenie výskytov slabej integrácie environmentálnych aspektov.

Ukázalo sa, že partnerské učenie je dôležitým nástrojom pre zlepšenie vykonávania environmentálnych právnych predpisov. Environmentálne orgány dobre prijali nástroj TAIEX-EIR

---

103 Bulharsko, Cyprus, Fínsko, Írsko, Chorvátsko, Litva, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Poľsko a Rumunsko.

104 Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Švédsko a Taliansko.

105 7. environmentálny akčný program na roky 2014 – 2020.

106 COM(2015) 614.

107 Európska komisia, Poľnohospodárstvo a udržateľné vodné hospodárstvo v EÚ, 2017.

P2P zavedený počas prvého cyklu preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov. V roku 2018, ktorý bol prvým rokom fungovania nástroja, boli všetky členské štáty zapojené najmenej do jedného podujatia a viac než 50 % podujatí sa realizovalo ako semináre pre viaceré krajiny. V 19 projektoch vykonaných v roku 2018 tento nástroj využívali najmä environmentálne orgány, môže však slúžiť na lepšiu integráciu tak, že sa zapoja aj iné príslušné orgány, ako sa uvádza v politických záveroch.

Politické závery:

- *Všetky členské štáty môžu ďalej zlepšovať svoje celkové správy v oblasti životného prostredia. Vo viacerých členských štátoch majú environmentálne orgány výrazný nedostatok zamestnancov a tento nedostatok kapacít a zdrojov ovplyvňuje ich schopnosť vykonávať a presadzovať právne predpisy. Vo väčšine členských štátov koordinačné štruktúry existujú v rámci odvetvových správ a na rôznych úrovniach, ich efektívnosť sa však líši. Na tri členské štáty[108] sa výrazne apelovalo, aby riešili regionálnu a miestnu fragmentáciu vytvorením lepších koordinačných mechanizmov pre životné prostredie.*
- *Dva členské štáty[109] musia ešte dokončiť transpozíciu revidovanej smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA) do vnútroštátneho práva. Postupy posudzovania vplyvov na životné prostredie je potrebné zjednodušiť a zabezpečiť efektívnu účasť verejnosti v rámci EÚ.*
- *Partnerské výmeny sa využívajú najmä pri tematických výzvach, ale existuje priestor aj na využitie nástroja na výmenu informácií o hlavných príčinách slabého vykonávania právnych predpisov v oblasti kvality verejnej správy a mechanizmov riadenia.*

Úspešné postupy:

Bulharsko podniklo kroky zamerané na zabezpečenie zjednodušeného environmentálneho posudzovania zahrnutím príslušného posúdenia v rámci smernice o biotopoch, povoľovacieho konania integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania (IPPC) a procesu „Seveso“ pre chemickú bezpečnosť do svojich postupov posudzovania vplyvov na životné prostredie. Zjednodušenie pomáha znížiť administratívnu záťaž, zlepšuje súdržnosť a urýchľuje rozhodovanie a úsilie by sa malo zamerať na vhodné vykonávanie týchto ustanovení.

4. Ďalší postup

V rámci preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov bolo identifikovaných niekoľko základných problémov, ktoré si vyžadujú osobitnú pozornosť v nadchádzajúcich rokoch, a kľúčové orgány a občania boli upozornení na nedostatky vo vykonávaní environmentálnych právnych predpisov v ich krajinách.

Integrácia environmentálnych cieľov s inými legitímnymi politickými cieľmi je často slabá, čo má negatívny vplyv na vykonávanie právnych predpisov. Pre úspešnosť všetkých príslušných oblastí politiky a v konečnom dôsledku aj pre naše spoločnosti je nevyhnutná lepšia integrácia všetkých týchto cieľov do fáz plánovania a vykonávania politík. Perspektívy naznačené v najnovšej správe o stave životného prostredia[110] a správa o environmentálnych ukazovateľoch za rok 2018[111] sú dosť

[108] Grécko, Španielsko a Taliansko.
[109] Litva a Nemecko.
[110] Európska environmentálna agentúra, Správa o stave životného prostredia, 2015.

pochmúrne a plné vykonávanie súčasných environmentálnych právnych predpisov EÚ predstavuje v skutočnosti len začiatok zmeny trendov.

Súčasný pokrok v skutočnom vykonávaní právnych predpisov je príliš pomalý a lepšia integrácia environmentálnych aspektov môže zmeniť situáciu. Situácia sa môže zlepšiť len vtedy, ak sa pri vypracúvaní a vykonávaní verejných politík s významným vplyvom na životné prostredie, ako je napríklad energetika, doprava a poľnohospodárstvo, zohľadnia environmentálne obavy. „Prístup založený na spojitosti“[112] by sa mohol posilniť ako hlavná zásada: ide o systematické skúmanie záležitostí v predstihu s cieľom určiť ďalšie integrované riešenia pre zainteresované sektory a podporiť investície týkajúce sa životného prostredia na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Kvalita príslušných systémov riadenia je kľúčovým katalyzátorom vykonávania právnych predpisov v plnom rozsahu. V správach o krajinách sa uvádza, že neefektívnosť a neúčinnosť verejnej správy je ďalšou významnou základnou príčinou slabého vykonávania. Komisia už rieši kvalitu verejnej správy a riadenia v kontexte európskeho semestra prostredníctvom štrukturálnych a investičných fondov, programu na podporu štrukturálnych reforiem a prostredníctvom osobitných nástrojov na usmernenie[113]. Predovšetkým je zrejmé, že aj keď sa potreby jednotlivých systémov líšia, v tomto smere sa nedá dosiahnuť zlepšenie bez zabezpečenia potrebných ľudských a finančných zdrojov pre príslušné správne orgány.

Aktívne zapojenie širokého spektra zainteresovaných strán, verejných i súkromných, počnúc od subjektov s rozhodovacou právomocou až po občanov, podniky a priemyselné odvetvia, podmieňuje vykonávanie environmentálnych právnych predpisov a ovplyvňuje ho. Takéto široké spektrum zainteresovaných strán je možné aktivovať len vtedy, ak sa im účinným spôsobom sprístupnia príslušné informácie. **Transparentnosť environmentálne relevantných informácií** presahuje rámec zákonných povinností: je predpokladom účinnej spolupráce pri vykonávaní environmentálnych právnych predpisov. Bez transparentnosti dochádza k strate dôvery a mobilizácia zainteresovaných strán nie je úspešná.

Riešenie nedostatkov vo vykonávaní si vyžaduje spoľahlivé dôkazy, aby sa dala určiť „vzdialenosť k cieľu“, základné ťažkosti a dostupné možnosti a následne, aby sa dala monitorovať účinnosť zvolených riešení. Komisia preto vyzýva členské štáty, aby pri vykonávaní pravidiel a politík EÚ konali transparentne, vychádzali z Portálu otvorených dát EÚ[114] a využívali moderné informačné technológie na účely komunikácie a poskytovania dát a informácií. Komisii to tiež umožní, aby svoju podporu prispôsobila realite v praxi.

Komisia je odhodlaná podporovať členské štáty pri zlepšovaní vykonávania environmentálnych právnych predpisov, a to prostredníctvom tematických dialógov o preskúmaní vykonávania environmentálnych právnych predpisov a špecializovaného nástroja „Peer 2 Peer“, ktorý pomáha pri posudzovaní problémov, výmene osvedčených postupov a partnerskom učení. Úspešné dialógy s krajinami si však vyžadujú **aktívne zapojenie regionálnych a miestnych orgánov a iných zainteresovaných strán**. Potrebných je viac tematických diskusií na všetkých úrovniach správy a medzi nimi, ktorých výsledkom by mali byť operatívne závery, po ktorých budú nasledovať opatrenia. Diskusie by mali zohľadniť prípadnú ďalšiu integráciu environmentálnych aspektov do iných oblastí politiky. Komisia uverejnila dokumenty, ktoré môžu poslúžiť ako východisko, vrátane oznámenia o čistom ovzduší (2018)[115], pracovného dokumentu o poľnohospodárstve a vode (2017)[116],

---

111 Európska environmentálna agentúra, Správa o environmentálnych ukazovateľoch za rok 2018.

112 V „prístupe založenom na spojitosti“ uvedenom v oznámení Komisie „Ďalšie kroky smerom k udržateľnej budúcnosti Európy Európske opatrenia zamerané na udržateľnosť“, COM(2016) 739, sa skúma vzájomná previazanosť a vzájomná závislosť rôznych výziev.

113 Napr. „Quality of Public Administration - A Toolbox for Practitioners“ (Kvalita verejnej správy – súbor nástrojov pre odborníkov) a štúdia „Public administration characteristics and performance in EU28“ (Charakteristiky a výkonnosť verejnej správy v EÚ28).

114 Európska komisia, Portál otvorených dát EÚ.

115 COM(2018) 330.

116 SWD(2017) 153.

akčného plánu pre prírodu, ľudí a hospodárstvo[117] a správ včasného varovania o opätovnom použití/recyklácii odpadu[118].

Komisia vyzýva členské štáty, aby na základe zistení preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov konali a aby využívali správy o krajinách ako základ pre ďalšiu diskusiu. Členské štáty sa vyzývajú aj na to, aby pokračovali v práci na vykonávaní platných environmentálnych pravidiel v záujme dosahovania lepších výsledkov v oblasti životného prostredia v prospech občanov, ochrany ich zdravia a zmierňovania a kompenzovania environmentálnych tlakov, ktoré sú nákladné pre naše spoločnosti a ekonomiky.

Dobré životné prostredie je spoločným bohatstvom občanov EÚ, súčasných aj budúcich generácií a predstavuje rozhodujúci základ pre ďalšie spoločenské a hospodárske činnosti. EÚ zaviedla komplexné environmentálne právne predpisy s cieľom zabezpečiť, aby sa vzduch dal dýchať, aby sa voda mohla bezpečne používať, aby sme konzumovali zdravé potraviny, aby veci okolo nás boli bezpečné a aby sa znečistenie udržiavalo v primeraných medziach. Tieto normy sú také dobré, aké je ich vykonávanie. Toto vykonávanie je v našich rukách bez ohľadu na to, či konáme vo verejnej alebo súkromnej funkcii.

[117] COM(2017) 198 a SWD(2017) 139.
[118] Európska komisia, Správa o vykonávaní právnych predpisov o odpadoch vrátane správy včasného varovania.